

Nr 824

Av herr Eliasson i Sundborn m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 68, angående vissa frågor rörande lärarutbildning.

(Lika lydande med motion nr 677 i Första kammaren)

I proposition nr 68 har Kungl. Maj:t äskat anslag för lärarutbildning 1964/65. I propositionen framhålles bl. a. beträffande utbildningen av klasslärare, att utbyggnaden av lärarhögskolor medför krympning av seminarieorganisationen. I propositionen citeras skolöverstyrelsens synpunkter på denna fråga:

»Med tanke på de konsekvenser, som en successiv krympning av seminarieorganisationen måste få för de enskilda seminarierna och deras befattningshavare, anser överstyrelsen det vara angeläget, att det snarast möjligt skapas klarhet beträffande hithörande frågor. En inskränkning av antalet intagningsavdelningar på i synnerhet fyraårig och treårig linje kommer enligt överstyrelsen att snabbt minska behovet av ämneslärare vid folkskoleseminarierna. En starkare koncentration av kvarvarande klasser inom dessa linjer, i kombination med överförande av tvååriga linjer till folkskoleseminarier med omfattande ordinarie lektorsrepresentation, bedömes därför som önskvärd. En sådan successiv anpassning av seminarieorganisationen till det faktiska läget kräver en i god tid utförd planering . . .»

I propositionen lämnas också den upplysningen, att lärarsakkunnigas planeringsarbete nu fortskridit så långt, »att det senast i samband med fastställandet i vår av antalet intagningsavdelningar vid seminarierna torde kunna lämnas vissa klara och konkreta besked i fråga om vad som bedömes vara den lämpliga takten i överförandet av utbildningen av folk- och småskollärare till lärarhögskolor».

Även om principbeslut fattas att lärarutbildningen skall överföras till lärarhögskolor, vill undertecknade framlägga några enligt vår mening viktiga synpunkter på klasslärarutbildningen. Vi anser oss också kunna göra det av det skälet att ännu ingenting beslutats om takten i avvecklingen av seminarierna. Beträffande folkskollärarytbildningen noterar vi till och med

att Kungl. Maj:t enligt propositionen anser, att en viss ökning av seminariernas kapacitet nästa läsår i förhållande till innevarande år tillfälligtvis bör ske.

Vi anser att mycket stor försiktighet måste iakttagas då det gäller att besluta om nedläggning av seminarier. Inte minst osäkerheten i prognoserna, vetenskapen om svårigheterna att bedöma tillgång och efterfrågan rörande lärarbehovet, gör det angeläget att i frågan om avveckling av seminarier skynda långsamt.

Vi är inte övertygade om att en koncentration av klasslärarutbildningen till ett fåtal större orter är en garanti för att man får den bästa utbildningen av lärare. Vi tror att inte minst svårighet att erhålla bostad kan medföra att rekryteringen till lärarbanan kan bli mindre tillfredsställande. Vid en anhopning av praktiskt taget all högre utbildning till ett fåtal orter torde det enligt vår mening också föreligga viss risk för att klasslärarkandidaterna nästan kommer att försvinna i den stora mängden av studenter. Vi anser också att det särskilt för de blivande klasslärarna är viktigt att i den praktiska lärarutbildningen även komma i kontakt med dagligt skolarbete på andra håll än blott i de största städerna. Vi behöver lärare med olika erfarenhet.

Vi vill understryka skolöverstyrelsens och departementschefens synpunkter på värdet av att klarhet skapas för de enskilda lärarna vid de nu existerande seminarierna. Härtill vill vi foga, att den nuvarande mycket osäkra situationen för folkskoleseminarierna torde ha medverkat till svårigheter i fråga om personalrekrytering.

Vi är övertygade om att seminarierna under många år kommer att ha en viktig uppgift att fylla i lärarutbildningen. Vi tror också att den kontakt med pedagogisk forskning som är nödvändig för klasslärarutbildningen också skall kunna erhållas genom vidgat samarbete med lärarhögskolorna och universiteten. Det torde inte heller vara omöjligt att vid folkskoleseminarierna införa det system med praktiktermin som tillämpas vid lärarhögskolorna. Rent allmänt bör seminarierna enligt vår mening erhålla så goda villkor som det över huvud taget är möjligt att ge.

Motstridiga tendenser och uppfattningar gör sig i dag gällande då lokaliseringsfrågor diskuteras. Å ena sidan framhålles värdet av att de större orternas resurser så effektivt som möjligt blir tillvaratagna. Å andra sidan betonas, enligt vår mening med rätta, värdet av att försörjningsmöjligheter och utbildningsformer sprids även till andra, mindre orter. En nedläggning av ett folkskoleseminarium på en ort, utan att någon likvärdig utbildningsform nyinrättas för orten och länet kan otvivelaktigt innebära en kulturell standardsänkning.

Med hänvisning till vad som ovan framhållits hemställs,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte som sin mening giva till kännas vad i motionen anförts.

Stockholm den 26 mars 1964

<i>Lars Eliasson</i> i Sundborn	<i>Anders Jonsson</i>	<i>Bo Turesson</i>
<i>Harald Larsson</i> i Hedenäset	<i>Elsa Lindskog</i>	<i>Sven Mellqvist</i>
<i>Jan-Ivan Nilsson</i>	<i>Karl Gust. H. Boo</i>	<i>Gunnar Lundmark</i>
<i>Harry Wahrendorff</i>		<i>Arvid Eskel</i>
